

#KAPAK KONUSU

TEKNOLOJİ İLE TERSİNE GÖÇ MÜMÜKÜN MÜ?

İllüstrasyon:
Fatih Sinan Şimşek

Bu ay ZENNA Araştırma şirketi ile gerçekleştirdiğimiz araştırma ile son zamanlarda herkesin aklında olan şu sorunun cevabını aradık: "İstanbul'un dışında bir hayat mümkün mü?" Bu aslında pek çoğumuzun her gün sıklıkla tekrarladığı ve kendini aksine inandırmak için çabaladığı bir soru. Çoğumuz trafik, kaos, kalabalık ve pahalılık derken şehir yaşamındaki monotonlaşan hayatlarımızdan kaçmanın ve başka yerde belki bir sahil kasabasında yeni bir hayat kurmanın hayallerini kuruyoruz. Her stresli anda baş gösteren bu amansız kaçış hayalinin, hayatımızın kalbinde yer alan ve bize sınırsız fırsatlar sunan teknoloji ile aslında gerçek olabileceğinin farkında değiliz. Evet, teknoloji ile hepimiz için olmasa dahi, işinin odağında dijital olanlarımız için İstanbul dışında belki Ege'de mütevazı bir şehirde ya da Türkiye'nin başka bir ilinde yeni bir hayat mümkün. Ve hatta yeni nesil teknolojilerle tarım, hayvancılık ve daha birçok alanda herkes için çok fazla fırsat var. Peki, ama dijital dünya kullanıcısı bu imkânların ne kadar farkında?

17-22 Kasım 2017 tarihleri arasında, 18 yaş ve üzeri bin 208 dijital dünya kullanıcısı ile online görüşme yöntemi kullanarak gerçekleştirdiğimiz araştırma ile teknoloji ile tersine göçün mümkünliğini sorguladık.

Gidiyor musun?

Mutsuzluğumuzu, stresimizi sürekli ertelemeye çalıştığımız dünyamızda, "Bu sorunlarla ve mutsuzlukla nasıl baş etmeliyiz," sorusuna çözüm bulmamız pek de kolay değil. Sürekli arayış içerisinde olduğumuz bu dönemlerde teknoloji önümüze pek çok fırsat çıkarmakta. İşte tam da bu noktada insanların teknolojiden pekte yararlanamadığı gerçeği ile karşı karşıya kalıyoruz. Araştırma sonuçlarını detaylı incelediğimizde, teknolojiden ve internetin sunduğu sonsuz fırsatlardan bizi geliştirecek, yeni yollar gösterebilecek kapasitesinden çok eğlenmek, zaman geçirmek için yararlandığımız gerçeğiyle karşılaşılıyor.

İnternette nasıl vakit geçiriyoruz?

Türk insanı interneti eğlence ve sosyalleşme amaçlı kullanıyor. Araştırmamızda, kadınların daha çok Instagram ve Pinterest, erkeklerin ise daha çok YouTube ve Twitter'ı aktif olarak kullandığını görüyoruz.

Sahip olunan sosyal medya hesapları (%)

Facebook 90

Instagram 79

YouTube 72

Twitter 61

Pinterest 22

LinkedIn 22

Bloglar 19

Arastırmadan çıkan bazı başlıkları kısaca derleyecek olursak;

Mutlu değiliz

Yüz yüze iletişim azalıyor

Yeni arkadaşlarımız dijital dünyadan gelmeye başladı

Haftasonuna sıkıştırılan hayatlar

Şehir hayatından mutlu değiliz

Mutlu olduğumuz anlar arkadaşlarımızla yüz yüze görüştüğümüz zamanlar ama WhatsApp'tan görüşmeye devam ediyoruz

AVM'ler kaçış noktalarımız, tüketmeye devam ediyoruz

Trafik, kalabalık, güvenlik sorunu, stres ve diğer insanların mutsuzluğu bizi mutsuz ediyor

Çalışırken nefes alabilmek istiyoruz

Şehir hayatını terk etmek istiyoruz

Ailelerimize bağımlıyız

Dijital dünyada yaşıyoruz, ama akıllı şehir, akıllı tarım, akıllı köy gibi kavramlara uzağız

4 kişiden biri mutsuz

Araştırmada görüşülen her 4 kişiden biri mutsuz olduğunu belirtiyor ve yine görüşülen her 10 kişiden 4'ü etrafındaki insanların da mutsuz olduğunu belirtiyor.

Görüşülen 4 kişiden en az 3'ü etraflarındaki insanların akıllı telefonlarıyla çok fazla zaman geçirdiğini, yakın arkadaş, aileleriyle geçirebilecekleri zamandan çok daha fazlasını telefonlarıyla geçirdiklerini belirtiyor. Bu durumun da yalnızlaşmaya neden olduğunu ifade ediyorlar ve insanların fiziksel yaşamdan kopuk bir hayat içerisinde olduğuna yönelik yanıtlar veriyorlar. Görüşülen her 2 kişiden biri gün içerisinde en az 1 kere sosyal medya hesaplarını kontrol ettiğini belirtiyor.

Akıllı telefonla çok fazla vakit geçiriyoruz

İnsanlar akıllı telefonla çok fazla vakit geçiriyor (%)

Hiç katılmıyorum 2

Katılmıyorum 5

Ne katılıyorum ne katılmıyorum 11

Katılıyorum 28

Kesinlikle katılıyorum 54

İnsanlar yapacakları işleri öncesi veya sonrasında muhakkak en az 1 kere de olsa sosyal medya hesaplarını kontrol ediyor (%)

Hiç katılmıyorum 1

Katılmıyorum 3

Ne katılıyorum ne katılmıyorum 14

Katılıyorum 35

Kesinlikle katılıyorum 47

İnsanlar akıllı telefon kullanırken dış dünyadan kopuyor (%)

Hiç katılmıyorum 1

Katılmıyorum 4

Ne katılıyorum ne katılmıyorum 16

Katılıyorum 32

Kesinlikle katılıyorum 47

İnsanlar yakın arkadaş veya akrabalarıyla geçirdikleri zamandan daha çok akıllı telefonda zaman geçiriyor (%)

Hiç katılmıyorum 1

Katılmıyorum 3

Ne katılıyorum ne katılmıyorum 17

Katılıyorum 32

Kesinlikle katılıyorum 47

İnsanlar sürekli sosyal medyada dolaşarak/mesajlaşarak zaman geçirdiklerinde yalnızlaşmaya başlıyorlar (%)

Hiç katılmıyorum 1

Katılmıyorum 4

Ne katılıyorum ne katılmıyorum 17

Katılıyorum 31

Kesinlikle katılıyorum 47

Her 2 kişiden biri teknolojinin hayatlarına olumlu şeyler kattığını belirtiyor

Teknoloji sınırlarını zorlarken insanların teknolojiye yönelik ne düşündüklerini incelediğimizde her 2 kişiden biri teknolojinin hayatlarına olumlu şeyler kattığını belirtmekte.

Dijital dünyanın insanlar üzerindeki etkisi (%)

Teknolojinin hayatıma olumlu şeyler kattığını düşünüyorum 49

Kendimi daha sabırsız buluyorum 46

İnsanlara karşı güven düzeyim düştü. 44

Etrafımdaki insanların mutsuz olduğunu görüyorum 42

Eğlenmek için evde daha fazla vakit geçiriyorum 37

Kendimi daha sinirli buluyorum 37

İşleri erteleme huyum arttı 30

Kendimi mutsuz hissediyorum 24

Mobil çalışabilmek istiyoruz

Araştırmaya göre halk genelinin ofis dışında çalışabilme seçeneğine sahip olmak istediğini görüyoruz. Mobil çalışmanın hem zaman tasarrufu sağlayacağı hem de çalışan memnuniyeti, verimliliği gibi iş sonuçlarına pozitif yansıtacağı da araştırmada net bir şekilde okunuyor.

Mobil çalışma ortamı istiyoruz (%)

Haftanın bazı günleri ofise gelmeden uzaktan çalışma fırsatım olsun isterim 42

Mobil çalışma zamandan tasarruf sağlar 28

Haftanın tüm günleri ofise gelmeden uzaktan çalışma fırsatım olsun isterim 12

Mobil çalışma imkânının sunulması çalışan memnuniyetini artırır 9

Mobil çalışma çalışanın verimliliğini olumlu yönde etkiler 9

Ama mobil çalışmıyoruz

10 kişiden 7'si kendilerine şirketleri tarafından mobil çalışma imkânı sunulmadığını belirtiyor. İsteddiği zaman ofis dışında çalışabilenlerin oranı yüzde 20. Araştırmaya katılanların yüzde 74'ü eğer işlerini uzaktan, mobil olarak yapma imkânları olsaydı, "Daha küçük bir şehre göç ederdim" diyor.

Mobil çalışma istatistikleri (%)

Ofis dışında çalışma imkânı hiç sunulmamakta 57

İstedığımız her zaman ofis dışında çalışma imkânı sunuluyor 20

Sadece zorunlu zamanlarda ofis dışında çalışma

imkânımız var **11**

Haftanın bir günü ofis dışında çalışma imkânımız var **7**

Ayda bir gün ofis dışında çalışma imkânımız var **5**

Ofis dışında nerede çalışıyoruz? (%)

Evde **52**

Kafe, restoran vb dış mekânlarda **30**

Ortak çalışma alanlarında **26**

Arkadaşların evinde **19**

Diğer **3**

Ofis dışında çalışmak (%)

Daha verimli oluyor **41**

İş motivasyonumu artırıyor **39**

İş takibini zorlaştırıyor **20**

İdealler ve gerçekler

Araştırma sonuçlarına göre, görüşülen kişilerin şehir hayatında keyif alarak yaptıkları aktivitelerin başında arkadaşlarla eğlence mekânlarında geçirilen zaman, evde vakit geçirmek, kültür-sanat faaliyetlerinde bulunmak, AVM'lerde vakit geçirmek ve alışveriş yapmak şeklinde öne çıkmakta. Buna göre en büyük eğlencemiz, mutluluğumuz arkadaşlarla eğlence mekânlarında zaman geçirmek ve evde zaman geçirmek olsa da, genelde insanlar olan tüm iletişimimiz ve etkileşimimiz çoğunlukla WhatsApp üzerinde.

Şehir hayatından keyif alarak yaptığımız aktiviteler (%)

Arkadaşlarla eğlence mekânlarında vakit geçirmek **66**

Evde vakit geçirmek **61**

Kültür sanat faaliyetlerinde bulunmak **55**

AVM'ler vakit geçirmek **49**

Alışveriş yapmak **47**

Sevdiğim sanatçının konserine gitmek **40**

Spor müsabakalarını takip etmek **32**

Arkadaşlarla nasıl iletişim kuruyoruz? (%)

WhatsApp, BİP gibi mesajlaşma uygulamaları üzerinden **47**

Telefonla konuşarak **36**

Yüz yüze görüşerek **17**

Nasıl ve nerede arkadaş ediniyoruz? (%)

Dışarıda veya işte yeni insanlarla tanışıp **56**

Genellikle sosyal medya platformlarından **41**

Sosyal platformlardan kesinlikle arkadaş edinmem **25**

Hafta sonuna sıkışan hayatlar

Halk genelinin yüzde 56'sı keyif alarak yaptığı aktiviteleri hafta sonu yaptığını bunun ana nedeninin de hafta içi çalışma zorunluluğu ve zamanlarının olmaması olarak ifade ediyor. Katılımcıların yüzde 10'u hafta içi aktivite yapmayı tercih ettiğini belirtirken, yüzde 35'i bu soruya, "Fark etmez" cevabını verdi.

Hafta içi aktivite yapanlar

Neden hafta içi? (%)

Hafta sonu şehir daha kalabalık **67**

Hafta içi aktivitelerinden daha fazla zevk almıyorum **32**

Hafta içi tatil günlerim **30**

Arkadaşlarla hafta içi program yapmak daha kolay **28**

Hafta sonumu aileme ayırıyorum **17**

Hafta için fiyatlar daha avantajlı **14**

Hafta sonu aktivite yapanlar

Neden hafta sonu? (%)

Hafta içi çalışıyorum **64**

Hafta içi zamanım olmuyor **41**

Daha fazla aktivite olanağı var **24**

Şehir hayatından mutlu değilim

Halk genelinin sadece yüzde 36'sı şehir hayatında yaşamaktan mutlu olduklarını belirtiyorlar. Şehir hayatının en rahatsız edici unsurları olarak ilk 3 sırayı trafik, kalabalık ve güvenlik sorunu paylaşmakta.

Şehir hayatı sizi mutlu ediyor mu? (%)

Son derece mutluyum 9

Mutluyum 27

Biraz mutluyum 33

Mutlu değilim 16

Hiç mutlu değilim 15

Şehir hayatında sizi neler rahatsız ediyor? (%)

Trafik 79

Şehir hayatının kalabalık olması 62

Güvenlik sorunu 50

İş/Şehir hayatı stresi 45

Şehir hayatındaki insanların mutsuzluğu 43

Toplumsal olayların artışı 42

Hızlı ve aşırı tüketim 36

Toplu ulaşım kullanmak 35

İşsizlik 35

Sürekli huzur ve mutluluk arayışı içinde olmak 26

İş değişikliği isteği 14

Bu şehirden gitmek istiyorum

Halk genelinin şehir hayatına yönelik yanıtlarını incelediğimizde 10 kişiden 8'i şehir hayatını bırakıp daha küçük mütevazı bir şehre göç etmek istiyor

ve bu kişilerin yüzde 61'i bu fikirleriyle ilgili araştırma yaptıklarını belirtiyor. Daha küçük bir şehre göç edenlerin tercihi ise genellikle deniz kıyısı ve mütevazı yerler.

Yaşadığınız şehirden daha küçük şehre göç etmeyi düşündünüz mü? (%)

Daha önce düşündüm 31

Son zamanlarda düşünüyorum 47

Hiç düşünmedim 22

Daha küçük/mütevazı bir şehirde yaşamla ilgili... (%)

Araştırma yaptım 61

Yılın belli dönemlerinde yaşıyorum 8

Göç ettim 13

Tercih edilen yaşam yerleri (%)

Ege, Akdeniz veya Batı Marmara 52

Karadeniz veya İç Anadolu 31

Yer belirtmeyenler 17

Yeni hayatımızda ailemizden destek alıyoruz

Daha küçük, mütevazı şehirlere göç eden kişilerin yüzde 40'ı ailesiyle yaşadığını ve geçimlerinde ailelerine bağımlı olduklarını belirtiyor.

Göç edenlerin geçim meselesi (%)

Toplam - Beyaz yakalılar (%)

Ailemle yaşıyorum, onlara bağımlıyım 39,3 - 27,7

Tarım 22,5 - 28,5

Serbest çalışma (Danışman, editör) 19,9 - 23,1

İşletmecilik (Kafe, otel) 14,8 - 20,8

Hayvancılık 14,3 - 20

Akıllı tarım, akıllı hayvancılık gibi yeni nesil modellerin tersine göçe etkisi

Göç edilen yerlerde en önemli konu tabii ki geçim kaynağı. Yaşadığı şehri işini gücünü planlayıp terk eden ve dijital araçlarla uzaktan işlerini yürüterek hayatına devam eden kişiler dışında tersine göçteki bir diğer motivasyon akıllı tarım, akıllı hayvancılık gibi uygulamalar. Araştırmaya göre her iki kişiden biri akıllı şehir, tarım, hayvancılık vb konularda daha fazla bilgi sahibi olsaydım bu daha küçük bir şehre göç etmemde etkili olurdu diyor.

Daha küçük bir şehre göç etmemizde etkili olan 3 ifade (%)

Akıllı yaşam 52,7

Akıllı çevre 45,8

Akıllı şehir 9,8

Akıllı ulaşım 33,6

Akıllı tarım 32,7

Akıllı ekonomi 28,5

Akıllı hayvancılık 19,7

Araştırma Künyesi

» 17-22 Kasım 2017 tarihleri arasında online görüşme yöntemi ile gerçekleştirilen araştırma kapsamında soruların yöneltildiği 18 yaş ve üzeri bin 208 dijital dünya kullanıcısının yüzde 74'i çalışan. Yüzde 37 İstanbul, yüzde 18 Ankara, yüzde 18 İzmir ve yüzde 27 oranında diğer şehirlerde ikamet eden araştırma katılımcılarının yüzde 67'si evli ve yüzde 58'i çocuk sahibi. Kadın ve erkek oranının eşit olduğu katılımcıların yüzde 30'u AB, yüzde 39'u C1 ve yüzde 31'i C2 sosyo-ekonomik grubundan. Diğer yandan katılımcıların yüzde 20'si 18-24, yüzde 35'i 25-34 yaş, yüzde 30'u 35-44 ve yüzde 15'i 45 yaş üstü yaş grubunda yer alıyor.

İstanbul'da yaşayanlar Türkiye'nin hangi illerindeki işlere başvuruyor?

Kariyer.net verilerine göre İstanbul'da yaşayıp Türkiye'nin farklı illerine iş başvurusunda bulunan adayları incelediğimizde adayların sırasıyla en çok Kocaeli, Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya illerine başvuruda bulunduğunu görüyoruz. 2015, 2016 ve 2017 yıllarına ait veriler incelendiğinde Kocaeli'ye yapılan başvuruların 2016'de yüzde 14, 2017'de yüzde 11 oranında arttığı; Ankara'ya yapılan başvuruların 2016'da yüzde 1 oranında artıp 2017'de ise yüzde 2 oranında azaldığı ortaya çıkıyor. İzmir'e yapılan başvuruların 2016'da yüzde 15, 2017'de yüzde 1 oranında arttığı; Bursa'ya yapılan başvuruların 2016'da yüzde 9 artıp 2017'de yüzde 4 oranında azaldığı ve son olarak Antalya'ya yapılan başvuruların 2016'da yüzde 3, 2017'de ise yüzde 1 oranında azaldığı görülüyor.

Bilişim konusunda en fazla iş başvurusu alan iller: Ankara, İzmir ve Kocaeli

Bilişim sektöründe 2015, 2016 ve 2017 yıllarına ait veriler incelendiğinde en çok başvuru alan şehirlerin sırasıyla Ankara, İzmir, Kocaeli, Bursa ve Antalya olduğu görülüyor. Buna göre 2015'te Ankara'ya yapılan başvuruların 2016'da yüzde 6, 2017'de yüzde 19 oranında; İzmir'e yapılan başvuruların ise 2016'da yüzde 1, 2017'de yüzde 21 oranında arttığı görülüyor. Kocaeli'ye yapılan başvuruların 2016'da yüzde 15 arttığı 2017'de ise yüzde 7 oranında azaldığı ortaya çıkarken Bursa'ya yapılan başvuruların 2016'da yüzde 7, 2017'de ise yüzde 2 arttığı anlaşılıyor. Son olarak Antalya'ya baktığımızda ise başvuruların 2016'da yüzde 9 oranında azaldığı ancak 2017'de büyük bir ivme yakalayarak yüzde 25 oranında arttığı ortaya çıkıyor.

Istanbul'dan

'dijital' göç hikâyeleri

Türkiye'de özellikle Ege sahilleri girişimciler adeta cennet. Dünyanın en güzel iklimlerinden birisinde, dünyanın en güzel yiyeceklerini ucuza bulmak, dost canlısı ve modern yerli halk ile kaynaşmak, bu esnada da internet girişimini hayata geçirmek paha biçilemez bir imkân. Üstelik altyapı sorunları büyük oranda da çözülmüş halde. Hal böyle iken son zamanlarda sektörden çok fazla dijitalcinin İstanbul'a veda edip, Bodrum'da, Fethiye'de, Kuşadası'nda ya da bambaşka bir şehirde yeni bir hayata başladığını duyuyoruz. Gelin, bu hikâyelerden en ilham verici olan birkaçına yakından bakalım

Hayatınızı yeniden şekillendirmeye hazır mısınız?

ŞAHİN SEÇİL, BoostRoas Kurucu Ortağı

Tüm yazı karavanda geçirip bir sonraki maceramızı planladığımız günlerin temellerini aslında 3 yıl önce şehir hayatındaki mutsuzluğumuzu sorguladığımız günlerde atmıştık. Aklımıza şu sorular düşmüştü: "Başka bir kariyer mümkün mü?" ve "Mevcut çalışma şeklimizi değiştirebilir miyiz?" İlk olarak bize ilham veren dünyayı gezen kişileri, dünyayı gezerken çalışma hayatına devam eden nomad'leri (göçebe) takip etmeye başladık. Hayal bile edemeyeceğiniz bir deneyimin aslında çok yakınınızda olduğunu gördükçe hayalinize daha

sıkı sarlıyorsunuz. Sonrasında hayatımızı sadeleştirmeye, geçinmek için ihtiyacımız olan parayı azaltmaya devam ettik. Yeni bir koltuk takımı, teknolojik gereksinimler, araba... kazanca göre değişen ihtiyaçlar insanı sürekli çalışmak zorunda bırakabiliyor. Ofise gitmek zorunda olduğunuz işlerin uygulama şeklini değiştirebilir misiniz? Evet değiştirebilirsiniz. Yapmak zorunda olduğunuz toplantıları Skype üzerinden organize edip ekip yönetimi için proje yönetim aracı kullanarak iş akışlarını yeniden şekillendirebilir, ofise olan bağımlılığınızı azaltabilirsiniz. Buna kendinizi hazır hissetmeye başladığınız zaman ufak ufak kaçamaklarla başlayın. İlk olarak ofiste çalışma saatlerini sonra günlerini sonra da haftalarını azaltın. Teknoloji ve iletişim kanalları hızla evrimleşiyor, siz de hayatınızı yeniden şekillendirmeye hazır mısınız? ■

Müşterilerinizi tam oturtmadan İstanbul'dan ayrılmayın

ÖZGÜR CAN GÜRPINAR, Video Incube Kurucusu

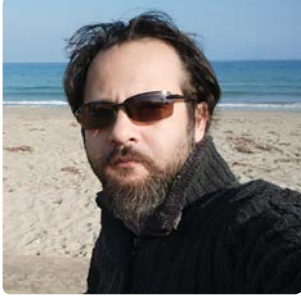
Servislerinin birçoğunu online olarak veren bir şirketin sahibi olarak 8 ay kadar önce Bodrum'a taşındım. İnternet ekonomisinin büyük ağırlığı halen İstanbul'da olduğundan tabii ki gelip gitmemiz veya çekimler ve yayınlar için ilgili şehirde veya ülkede bulunmamız gerekiyor. Ancak online toplantılara, internette etkinlik takibine herkes gibi alışkınsınız. Ayrılrken mobil çalışma için gerekli asgari şartlara, en azından burada kolaylıkla ulaşabileceğimi düşünmüştüm. Ne yazık ki, Bodrum gibi son yıllarda en büyük göçü alan yerlerden birinde bile ortak

çalışma alanlarının eksikliği, fiber internetin kısıtlı bir alanda olması gibi zorluklar yaşıyorum. Özellikle benzer konularda çalışanların bir araya gelebileceği ve konuşarak yeni iş fikirlerinin doğmasını sağlayacak ortamların olmaması insanları evden çalışmaya zorluyor. Bu da hem sosyalleşme imkânlarını kısıtlarken hem de aşırı disiplinli olmayı gerektiriyor. İstanbul'da ise belli başlı mekânlar ve etkinlikler zaten bu koşulları sağlıyordu.

İtiraf etmeliyim ki, İstanbul'dan, müşterilerini oturtmadan ayrılmayı mümkün görmüyorum. Türkiye şartlarında İstanbul dışında herhangi bir yerin, Utrecht veya Berlin gibi bir "hub"a dönüşmesi kısa vadede mümkün değil. Çünkü altyapıdaki gelişmelerin hiçbiri üstyapı olarak karşımıza çıkmıyor. En nitelikli dijital işçiler hızla göçmesine rağmen bu hızda bir çevre oluşmuyor. Öte yandan İstanbul dışına çıkmak aile olarak yaşam kalitemizde muazzam bir artışa neden oldu. Bu vakti ister daha fazla çalışarak değerlendirebilir isterseniz aileniz ve kendiniz için hep ertelediğiniz şeyleri gerçekleştirebilir kullanabilirsiniz. Ama iş geliştirme için bir başkasına ihtiyaç duyanlardan sansız maalessiz sizi tatmin eden bir ortam henüz ortaya çıkmış değil ■

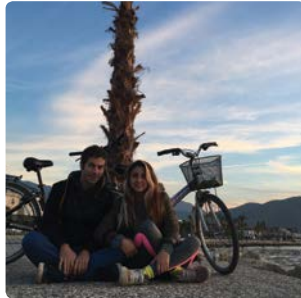
İnternete bağlanabildiğim her yer benim ofisim

UMUT GÖKBAYRAK,
TalentAds Kurucusu

Ben İstanbul'a tam 15 sene önce İzmir'den gelmiştim. Hepimiz için malum... Sosyal olanakları, tarihi ve kültürel zenginliği ile İstanbul, beni de orada yaşayan milyonlar gibi, kısa sürede içine hapsetti. "Hapsetti" diyorum fark ettiyeniz... Elbette ki, aslında hiç kimse çekip gitmenize engel olmuyor ama pek çoğumuz kapısı açık kafesten çıkmaya korkan kuş misali kendimize çizdiğimiz güvenli alanda, yaşayıp gidiyoruz. Bu güvenli alanın sınırlarını ev, iş ve sosyal hayat üçgeni belirliyor. Pek çoğumuzun yüzü asık... Trafik, kaos, güvenlik endişesi bizleri bezdiriyor ama "başka bir yerde hayat mümkün mü ki," diyerek kendimizi avutuyor ve İstanbul'da yaşamaya ikna ediyoruz. Ben bu kendime çizdiğim güvenli alanın gün geçtikçe daraldığını hissettim. Havalı isimli sitelerimizin yüksek duvarlarının arkasında yaşadığım hayat, trafik, çevremde gördüğüm gergin suratlar bu şehirle olan bağımlı

gün geçtikçe iyiden iyiye koparttı. Ardından başka bir hayatın da mümkün olabileceğini fark ettim ve İstanbul'dan ayrıldım ve Kuşadası'na (Aydın) yerleştim.

Bu kararı almamda yaptığım işin büyük etkisi olduğunu söylemem gerek. Ben bir teknoloji girişimcisiyim. İşim gereği internete bağlı olmam, nefes almam, su içmem kadar gerekli. Bundan 10 sene önce, hızlı internet sadece büyük şehirlerdeki şanslı bir azınlığın sahip olduğu bir ayrıcalık iken, bugün durum çok farklı. Ege sahillerinde 4G ile mobilden 30 Mbit bağlantı hızları almak gayet mümkün. Kuşadası'nda evimde fiber internet ile İstanbul Ataşehir'deki eski evimden daha hızlı bağlantı yapabiliyorum. Aslında internete bağlanabildiği her yer ofisi olan, benim gibi çok insan var. Bu tarz insanlara tüm dünyada "dijital göçebe" adı veriliyor. Şu anda üzerinde çalıştığım TalentAds adında bir girişimim var. Merkezi Estonya'da, ben ise Kuşadası'ndayım ve umuyorum müşterilerim dünyanın her yerinden olacak. ■

Teknoloji sayesinde herhangi bir

mekâna bağımlı olmadan çalışabiliyoruz

OZAN-SELİN TOSUN-
Girişimciler

6 ay önce eşim Ozan'la beraber İstanbul'dan ayrıldık ve Fethiye'ye yerleştik. Bu kararımız hem apar topar oldu, hem de aslında çok öncesinden hazırlanmaya başlamıştık. 2013 senesi ve sonrasında ülkede yaşanan olayların etkisi en çok İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerde hissedildi. Biz de herkes gibi günlük hayatımıza devam ediyorduk ama bir yandan da korkuyorduk. Büyük şehrin yoğun olarak yaşadığı bu korku dalgası, geleceğe dair güvenimizi kaybetmemiz, bir de monotonlaşmaya başlayan hayatlarımızla birleşince tatmin olmamaya başladık ve 'ne için?' sorusunu sormaya başladık. Üzülerken, kinlenerek vakit kaybetmek ve istemediğimiz bu döngüye geri dönmek yerine, "Ne yapabiliriz," diye oturduk konuştuk. Sosyal medyadan benzer hikâyeleri okuyorduk, göç eden arkadaşlarla görüştük ve kendimize sorular sorduk. Aklımıza Fethiye geldi çünkü güneşi, doğayı seviyoruz. Fethiye'de nüfus nispeten yoğun ve kışın da hayat var, iş olanakları diğer yerlere göre daha fazla, Bodrum gibi pahalı değil ve bisiklet kullanımına uygun. İlk iş sezon açılmadan geldik evimizi kiraladık. İlk 5 ayımızı Fethiye ve civarını gezip, ilgimizi çeken ayrıntıları Instagram hesabımızdan paylaşarak geçirdik. Şimdi kışla beraber işlerimize yoğunlaştık. Ben İngilizce çeviri yapıyorum, online olarak Türkçe ve İngilizce iletişim becerisi ders-

leri veriyorum ve evde yaptığım seramik işlerimi Instagram üzerinden satıyorum. Bir de kendi atölyelerimi kurguluyorum. Ozan e-ticaret üzerine çalışıyor. İnternet sayesinde, herhangi bir mekâna bağımlı olmadan, kendi hayat tarzımıza ve bütçemize uygun şekilde yaşayarak çalışabiliyoruz. İkimize de bilgisayar, akıllı telefon ve iyi bir internet bağlantısı yetiyor. Sosyal medya ve teknoloji olmasa bizim için bu fırsatların hiçbiri olmayacaktı! ■

İstanbul'un yaşamınızdaki başrol olmasını ne kadar istiyorsunuz?

FATİH GÜNER-Kitap Kulübü Kurucusu

İstanbul'dan ayrılmak için çok sayıda neden sunabilirdim, ancak kırılma noktam bir tane oldu. Bir sabah oğlum Ali'yi, onu yazdırdığımız özel okula bırakırken, okula annesinin getirdiği hasta bir çocuk gördüm. Çocuk belli ki aşırı derecede gripti ve Ali de başını hastalıktan kaldıramıyordu. Hemen annesine döndüm ve baktım, sabah saat 10 olmasına rağmen üzerinde eşofman benzeri bir şey vardı, yani çalışan bir kadın değildi.

Döndüm ve kendime sordum; bir insanın, çocuğunun hasta olduğunu ve diğer çocuklara hastalık geçirebileceğini bildiği halde, üstelik de yapacak daha iyi bir işi de yokken, nasıl buna göz yumabilecek kadar cahil olduğunu... Bu benim kırılma noktam oldu. Ne trafik, ne kaos; tamamen insanların hoşgörüsüzlüğü ve cahilliği.

Çocuğumuzu o özel okuldan aldık, 3 ay sonra Bodrum'a taşınmıştık. Elbette o noktaya gelene kadar bir birikim var, mesela trafik, kaos, fazla kalabalık. O çarşının içinde hiçbir şeye yeterince vakit bulamamak... Haftasonları bile çalışmak zorunda kalmak, çocuğunla ilgilenememek. Hepsi bir arada. Bodrum'a taşınınca bazı bonuslar da yanında geldi, mesela sosyal medyayı daha az ve daha sakin kullanmaya başladım. Burada gündemden o kadar da fazla etkilenmiyorsun, buranın meseleleri farklı çünkü. Üstelik neredeyse her hafta İstanbul'a geliyor olmama rağmen evimin burada olduğunu bilmek beni çok motive ediyor. Eve döndüğümde düzenim çok oturdu artık, çalışmak için ayırdığım vakit belli, aileme ayırdığım vakit belli. İşler bitiyor artık, yetişmeyen bir işimiz yok. Bu rahatlığı İstanbul'da bulmak mümkün değil bence, patron da olsun mümkün değil. Çünkü şehir, yaşam filmimizin ana bir karakteri olmuş durumda. Bodrum'un şehirsiz karakteri benim de yaşamımın başrol oyuncularından biri olmasını sağlıyor. İstanbul'un yaşamındaki başrol olmasını ne kadar istiyorsunuz? Hiç bu soruyu sordunuz mu? Bu esnada çok fazla da soru alıyorum, İstanbul'dan taşınmak nasıl mümkün olabilir diye. Çok kolay

cevabı: Uzmanlık sahibi olarak. Eğer biri uzmanlığını çok üst seviyelere taşıyabilirse, kendini geliştirmeye sürekli devam ederse ve disiplinli ve çalışkan biri ise istediği her yerden çalışabilir. ■

Teknoloji sanatçıların ve girişimcilerin sınırlarını ortadan kaldırıyor

SİMAY DİNÇ, Oyun Yapımcısı

İş hayatındaki son teslim tarihleri yüzünden hayatı erteleme hastalığına kapılmışız. Her şey elimizin altında ama bunun kıymetini bilmiyoruz. Ben oyun yapımcısı olarak istediğim her yerden mobil olarak çalışabiliyorum. Bana kaçış imkânı veren en önemli şansım bu. Öte yandan Ayvalık çocukluğumun yazlarının geçtiği, doymadığım ve keşfedilmemiş bir kasaba. Dünyanın neresine gidersem gideyim, dönüp dolaşıp soluğu Ayvalık'ta alıyordum. Ben dünyayı yeteri kadar gezdim yeter artık dünya Ayvalık'a gelsin istedim, Küçük Köy Küçük Dünya projesi 3,5 yıl önce böyle bir hayal ile başladı. Küçük-

köy'ün kültür, sanat ve teknoloji ile yeniden canlandırarak bu özel proje ile küçük bir dünya olmasını hedefliyoruz.

Köyde girişimcilerin ve sanatçıların bir arada çalışacağı yeni nesil çalışma ortamı yaratmaya çalışıyoruz. Buna yeni nesil 'Creative Cluster' diyebiliriz. Şimdiye kadar 200'e yakın sanatçı ve sosyal inovasyonu destekleyen girişimciler projeye dâhil oldu. Yaşadığım yer öyle keyifli bir hale getirdimki yüz yüze görüşmem gereken kişilerde Ayvalık'a gelmekten çekinmiyorlar. İstanbul'da ise yaşamak değil turist olmak çok daha keyifli. İşte o zaman her anının kıymetini anlıyorsun.

Teknoloji sanatçıların ve girişimcilerin sınırlarını ortadan kaldırıyor. Bugün bir sanatçı, tasarımcı köyümüzden dünyanın her yerinde istediği şekilde varlık gösterebilmekte ve üretimlerine yön verebiliyor. ■

Öğrenme ve üretme odaklı bir tatil deneyimini birlikte modellemek istiyoruz

ZEHRA DORUK, MURAT KÜÇÜK GİRGİN-Girişimci

İstanbul'da yaşama ve iş sürdürme maliyetleri çok yüksek. Bu özellikle girişimciler ve çalışanlar üzerinde ciddi bir baskı yaratıyor. İstanbul gün-

de 4 saatinizi eve ya da ofise ulaşmak için kaybettiğiniz bir yer. Tüm gün içinde bir iş toplantısı yapma şansınız var. Toplantıdayken gözünüz hep trafikte. Bu nedenle İstanbul yaşamak ve çalışmak için çok uygun bir yer değil.

İstanbul'da Avclar'da bir toplantıdan çıkıp Balmumcu ofisimize 6 saatte geldiğimiz bir gün artık yeter dedik. İstanbul dışında ofisimizi ve hayatımızı nereye taşıyoruz diye düşünmeye başladık ve Urla'da karar kıldık. Ve 2013 yılında İzmir'in Urla kasabasına yerleştik. Urla Yüksek Teknoloji Enstitüsü-Teknopark İzmir yerleşkesinde bir Ar-Ge ofisimiz bulunuyor. Evimiz deniz kıyısında, Urla'nın şirin bir köyü Gülbahçe'de. İzmir'e geldikten sonra video-konferans yoluyla dünyanın her yerinden müşteri ve partnerlerimizle bir günde 4-5 toplantı yapabileceğimizi fark ettik. İzmir'de ticari projelerimize devam ederken, sosyal projeler geliştirmek için

zaman yaratabildiğimizi gördük ve 3 yıldır binin üzerinde katılımı bilim, teknoloji ve tasarım anlamında Türkiye'nin en büyük etkinliklerinden biri olan HacknBreak Açık İnovasyon Kampını gerçekleştirme fırsatı bulduk.

Şu an her yıl yaklaşık 30bin kişinin katılacağı yeni nesil bir akademik atmosfer olacak OPENCAMPUS projesi için çalışıyoruz. Mayıs 2018'de öğrenme ve üretme odaklı bir tatil deneyimini birlikte modellemek istiyoruz. İstanbul'da çalışan, yazılım, iletişim, pazarlama ve ürün geliştirme ile uğraşan herkese İzmir ya da başka bir Ege kasabasına yerleşmelerini ve mobil çalışma potansiyelini deneyimlemelerini tavsiye ederim. ■

Şirin bir sahil kasabasından işleri yönetmek!

SALİM KADIBEŞEGİL
İtibar Yönetimi Danışmanı

Teknoloji mi bizi, biz mi teknolojiyi yönetir olduk? Akıllı telefonumuzu "ofis" olarak kullanmaya başladığımız günlerden bu yana teknoloji bağımlılığı her tarafımızı kuşatmış durumda. Sabahın köründe kalkıp, karda kışta ofise gitmek zorunda değiliz... Ne zaman varacağımızı bilmediğimiz bir trafik ortamında toplantıya yetişmek durumunda değiliz... Yalnız başımıza kalıp bir konuyu derinlemesine düşünmek ihtiyacımızı o bitmeyen

telefonların, insan trafiğinin olduğu ofis ortamında yapmak durumunda değiliz... Toplantılarımızı görüntülü yaparken her türlü dosya alışverişi yapmak varken neden kuryelere/kargolara muhtaç olalım ki?

Daha sayabileceğimiz onlarca "basitleştirilmiş" imkân bizi hayatımızı kökten değiştirecek şu sorunun cevabını aramaya yöneltiyor: "Bütün bunlar elimizin altına varken bu şehirde yaşamak zorunda mıyım?"

Yüksek katlı binalarla kent hapishaneleri adını verdiği şehirlerimizin içini, trafik, otopark, tinerici, kapkaççı gibi işkence aletleri ile doldurduğumuz ve bunları görmezden gelerek oynadığımız "mutluluk" oyunu yerine büyük kentlerden küçük sahil kasabalarına terfi etsek ne kazanırız, ne kaybederiz oynasak? 25 yıldır bu anlamda "terfi" almış biri olarak söyleyeceklerim tabii ki var. Bu 25 yılın 20 yılı sık aralıklarla İzmir-İstanbul arasında gel-gitle geçti. İzmir derken bunun büyük bir çoğunluğunun Urla ve Alaçatı merkezli olduğunu belirtmem gerekiyor. Daha sonrası ve halen Alaçatı merkezli...

Kendini benim gibi Ege'nin şirin bir sahil kasabasına atmış kişilerin teknoloji ile uyumu her ne kadar işlerin düzgün yönetilmesini sağlıyorsa da şu hususları dikkate almakta yarar var; Her iş uzaktan kumanda ile yönetilebilecek özelliğe sahip değil. Bu nedenle bir karar vermek gerekebilir. Sahil kasabasını mı işe uyduracağız, işi mi sahil kasabasına uyduracağız? Örneğin, işleri İstanbul'dayken de yoğun seyahat eden ve ailesini ancak hafta sonundan

hafta sonuna görebilen bir arkadaşım birkaç yıl önce radikal bir kararla benim gibi şirin bir beldeye yerleşti. Hayatında hiçbir şey değişmedi, hatta daha da zorlaştı. Çünkü artık İstanbul'da yaşamadığı için bazı hafta sonları ailesi ile birlikte geçireceği zamanlardan fedakârlık yaparak işleri için İstanbul'a gitmek durumunda kalıyor.

Bir başka husus yerel kültüre ve insanlara uyumlu ilgili. Alışveriş alışkanlıklarınızdan, yemek-içmek alışkanlıklarınıza kadar birçok şeyin değişimine ne kadar hazırsınız? Bu da radikal bir değişim. Birikimlerinizi, deneyimlerinizi yerleştirdiğiniz bölgenin gelişimi ve kalkınması için paylaşmak isteyebilirsiniz ama unutmayın ki "sizden böyle bir şey bekleyen yok!"

Aile bireylerinin konforu aslında en önemlisi ve zorlayıcısı. Siz teknolojinin nimetlerinden yararlanarak, iş hayatınızdaki değişimden çok az etkilenecek günlerinizi geçirirken eşinizin ve çocukların bu değişimden ne kadar keyif aldıklarını göz ucuyla izlemekte yarar var.

Sonuçta vitesi bir kademe küçülttünüz.

Teknoloji bizi kendine bağımlı hale getirmek için elinden geleni ardına koymazken; aklımıza "Ege'nin bir sahil kasabasına yerleşmek" gibi fikirleri sokarken beceremeyeceği bir şey var; o da hayatın kendisi olan "yüz yüze" ilişkilerin kalitesine teknolojinin erişemeyeceği gerçeği. "Elinin altında olmak", "bir telefon uzaklığında olmak", "trafik, kaos ve kentsel dramatizasyondan kaynaklanabilecek sorunlara karşı istendiğinde birkaç saat içinde bir araya gelilebileceğini bilmek" birçok şeyi değiştiriyor.

Her ne kadar bir zamanlar sıkı fıkı iş ilişkileri içinde olduğumuzu bildiklerimizle bile ilişkiler bizim "uzaklarda" olduğumuz gerçeği ile buluşunca "gevşiyor". İstenmeden unutuluyoruz. İhmal edilebiliyoruz. Biz yerine rakiplerimizin öncelik aldığı, tercih edildiği gelişmelere tanık oluyoruz.

Sonuçta, teknoloji ile birlikte sahil kasabasına kendimizi götürelim "iş" değil! ■

Orada, akıllı bir köy var uzakta...

Tarımdaki 4.0 uygulamaları, hayvancılıkta verimliliği artıran çözümler gibi yeni gelişmeler ile pek yakında cazibe merkezi haline gelecek kırsal alanlar tersine göçü tetikleyecek gibi duruyor

Akıllı Köy uygulamaları ile kırsaldan kente göçü azaltmayı hedefliyoruz

Engin Aksoy, Vodafone Türkiye İcra Kurulu Başkan Yardımcısı

Günümüzde dijital teknolojiler, tarım için büyük avantajlar sağlıyor. Sadece maliyetleri düşürmekle kalmıyor, çiftçiliğin ağır yükünü de hafifletiyor. Dijital teknolojiler özel ve büyük çiftlikler haricindeki küçük çiftçiler de yayılabilirse daha verimli ve kârlı bir tarımsal modele geçilebileceğine inanıyoruz. Vodafone Akıllı Köy, içinde bulunduğumuz bilgi çağında geleneksel tarım yöntemlerini ileri teknolojinin olanaklarıyla birleştiren yeni nesil bir kırsal yaşam modeli sunuyor. Bu modellerle, bilgi ve iletişim teknolojilerinin gücüyle hem tarımsal üretimde verimliliğin artırılmasını, hem de üreticinin sosyal yaşam standartlarının

yükseltilmesini hedefliyoruz. Vodafone Akıllı Köy'de uyguladığımız modelle, çiftçiliği yeniden tercih edilen bir meslek haline getirmeyi istiyoruz. Çiftçiliğin genç nesillere aktarılmasını bir meslek haline geleceğine inanıyoruz. Yine bu inancımızın bir devamı olarak, kırsaldan kente göçü azaltmayı hedefliyoruz. Vodafone Akıllı Köy ile gençleri çiftçiliğe özendiren göç ve işsizliğin azalmasına katkıda bulunacağımıza inanıyoruz. ■

Teknolojinin doğru kullanımıyla küçük şehirlere ve zamanla köylere göç başlayacak

Ayşem Ertopuz, Turkcell Dijital Servisler ve Çözümlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı

Dijital teknolojilerin kullanım alanlarının yaygınlaşmasının bir

sonucu olarak yeni cazibe merkezleri ortaya çıkması kaçınılmaz. Dört mevsim güneş alan ve bereketli tarım arazilerine sahip ülkemizde teknolojinin doğru kullanımıyla tarım ve hayvancılık sektörü ile marka şehirlerin oluşacağını öngörüyoruz. Bunun doğal bir sonucu olarak, elbette ki doğal yaşam koşullarının da etkisiyle küçük şehirlere ve zamanla köylere göç başlayacak. Turkcell olarak, hayvancılıkta süt birliklerine özel çözümlerimizi iş ortaklarımızla birlikte sunuyoruz. Örneğin Tire Süt Kooperatifi projesinde farklı üreticilerden toplanan sütlerin teslimatı, her üreticinin teslim ettiği süte dair alacakları dijital olarak kayıt altına alınıyor. İş ortaklarımızla sağladığımız bu çözümlerde Turkcell olarak nesnelerin interneti teknolojisiyle onlara yol arkadaşlığı yapıyor, birlikte yeni projeler geliştiriyor, böylece tarım ve hayvancılığın dijitalleşmesinde rol alıyoruz. ■

Tarım 4.0 Uygulaması: VitiVR Sanal Gerçeklikte Bağcılık Eğitimi

Selin İşmen, Girişimci, Eğitim ve Geliştirme Uzmanı

Sahada pratik imkanı olmayan bağcılık ve önoloji öğrencileri ile şarapçılık sektörü profesyonellerinin oryantasyonu için geliştirdiğimiz bir eğitim simülasyonu olan VitiVR'da, okullarda öğrenilen bağcılığa dair temel prensipler, sorun ve çözümlerin uygulaması yani öğrenilen bilginin pratiğe dönüştürülme alanı veriliyor. Türkiye'de her ziraat fakültesinin öğrencilere uygulama yaptıracak alanı yok. Bu yüzden öğrencilerin bir kısmı ne yazık ki bağ/bahçelerde bitkiye görmeden ve dokunmadan, müdahale etmeden mezun oluyor. Mezun öğrenciler deneyimsizlikleri dolayısıyla istihdam edilmiyor, güvenilmiyor. Bu büyük bir para-

doks. Her öğrenci farklı iklim, toprak koşullarını görüp, staj yapacak imkâna sahip de olmuyor. VitiVR ile kullanıcıya farklı çevresel faktörlerde, farklı uygulama çeşitleri içerisinde deneyim imkanı sağlanıyor. Örneğin; Kullanıcıyı kış budaması prototipinde Amerika, Fransa ve İtalya'nın tanınan bağlarında üç farklı eğitimli asma tipiyle karşı karşıya getiriyoruz ve budamanın hangi açılarla yapılması gerektiğini gösteriyor, yapmasını bekliyoruz. Kullanıcı hata yaptığı takdirde yanlışlarını görüyor, simülasyonu tekrar edebiliyor. Öğrenim pekiştiriliyor, öğrenilirken sanal ortamın içerisinde etkileşimde olmak eğlendiriyor; en önemlisi hatalı uygulamada bulunduğu anda bitki sağlığına ve bağ sahibine maddi zarar gelmiyor. Fransa, Almanya ve Türkiye'de yaptığımız kullanıcı deneyimi araştırmasında, VitiVR'ın hedef kitlesinin K12'den kendi bağını kurmak isteyen şehirden köye tersine göç için hazırlanan bireylere kadar genişlediğini gördük. ■